

BOODSCHAP VAN PAUS FRANCISCUS

ter gelegenheid van de 27ste WERELDZIEKENDAG 2019

Voor niets hebben jullie gekregen, voor niets moet je geven (Mt 10, 8)

Dierbare broeders en zusters

Voor niets hebben jullie gekregen, voor niets moet je geven (Mt 10, 8). Dit zijn de woorden die Jezus uitsprak op het moment dat Hij zijn apostelen uitzond om het Evangelie te verkondigen, zodat zijn Koninkrijk zou kunnen groeien door daden van belangeloze liefde.

Ter gelegenheid van de 27ste Wereldziekendag, die op een plechtige manier gevierd zal worden in het Indiase Calcutta op 11 februari 2019, herinnert de Kerk, Moeder van al haar kinderen en vooral de zieken, eraan dat edelmoedige gebaren, zoals die van de barmhartige Samaritaan, de meest geloofwaardige manier van evangeliseren zijn. De zorg voor de zieken heeft nood aan professionaliteit, tederheid, belangeloze, oprechte en eenvoudige gebaren, als een liefkozing waarmee we de ander laten voelen dat hij ons dierbaar is.

Het leven is een geschenk van God. Zoals Paulus vraagt: *Wat hebt u dat u niet gekregen hebt?* (1 Kor 4, 7). Juist omdat het een geschenk is, kan het menselijke bestaan niet worden beschouwd als persoonlijke eigendom of puur privébezit, vooral dan in het licht van de snelle vooruitgang van geneeskunde en biotechnologie, die de mens ertoe zou kunnen verleiden om de *boom des levens* (zie Gn 3, 24) te manipuleren.

Midden de huidige cultuur van verspilling en onverschilligheid wil ik onderstrepen dat de *gave* de categorie is die het beste geschikt is om tegen het hedendaagse individualisme en de sociale versplintering in te gaan, om tegelijk nieuwe relaties en vormen van samenwerking tussen volkeren en culturen te bevorderen. De dialoog – de vooronderstelling van de *gave* – schept mogelijkheden voor relationele groei en menselijke ontwikkeling die in staat zijn om de gevestigde patronen van machtsuitoefening in de samenleving te doorbreken. *Geven* betekent meer dan het zomaar aanbieden van geschenken: het veronderstelt altijd de *gave* van zichzelf en is dus niet simpelweg de overdracht van bezit of dingen. Een *gave* verschilt van een *gift* omdat *geven* juist belangeloze zelfgave veronderstelt en het verlangen om een relatie uit te bouwen. Het is de erkenning van de andere, wat de grondslag vormt van de samenleving. *Gave* is de reflectie van Gods liefde, die zijn hoogtepunt vindt in de menswording van de Zoon en de uitstorting van de Heilige Geest.

Ieder van ons is arm, hulpbehoevend en noodlijdend. Als we geboren worden, hebben we de zorg van onze ouders nodig en in elk stadium van ons leven blijven we in zekere zin altijd afhankelijk van de hulp van anderen. We moeten ons altijd bewust blijven van onze beperkingen als *schepselen* in de omgang met anderen of situaties. Een oprechte erkenning van die waarheid houdt ons bescheiden en moedigt ons aan om solidariteit te bedrijven als een wezenlijke levensdeugd.

Dit bewustzijn zorgt ervoor dat we ons in ons handelen verantwoordelijk voelen om ons in te zetten voor datgene wat zowel voor ons persoonlijk als voor de samenleving goed is. Pas wanneer we onszelf niet langer zien als een wereldje apart, maar in een broederlijke relatie met anderen, kunnen we de sociale praktijk van solidariteit, die gericht is op het algemene welzijn, ontwikkelen. We hoeven niet bang te zijn om onszelf

te zien als hulpbehoevend en dus nood hebbend aan de hulp van anderen, want als individu en alleen op eigen kracht slagen we er niet in onze beperkingen te overstijgen. We hoeven dus niet bang te zijn om die beperkingen te erkennen, *want God zelf heeft zich in Jezus vernederd* (zie Fil 2,8) en Hij blijft dit doen; Hij komt ons in al onze schamelheid te hulp en overlaadt ons met gaven die wij ons niet eens kunnen voorstellen.

In het licht van de plechtige viering van *Wereldziekendag* die dit jaar in India plaatsvindt, denk ik met vreugde en bewondering terug aan de figuur van de Heilige Moeder Teresa van Calcutta, een toonbeeld van naastenliefde, die Gods liefde voor de armen en de zieken zichtbaar heeft gemaakt. Zoals ik uitdrukte in mijn homilie ter gelegenheid van haar heiligverklaring: *Moeder Teresa was haar hele leven lang een genereuze verstrekker van goddelijke barmhartigheid, die zichzelf voor iedereen ter beschikking stelde door de manier waarop ze het menselijke leven verwelkomde en verdedigde, het ongeboren leven en dat van al wie in de steek gelaten en afgewezen worden (...)* Ze heeft zich ontfermd over mensen die aan hun lot werden overgelaten en die men liet sterven aan de kant van de weg. Maar zij herkende in hen de waardigheid die ze van God hadden gekregen. Ze heeft haar stem laten horen aan de machtigen der aarde zodat zij schuld bekenden voor de misdaad van de armoede die ze zelf veroorzaakten. De barmhartigheid was voor haar het 'zout', dat smaak gaf aan haar werk en het 'licht' dat scheen in de duisternis van al die mensen die geen tranen meer hadden om hun armoede en lijden te bewenen. Haar zending in de periferie van de steden en van het menselijke bestaan blijft ook vandaag nog een sprekend getuigenis van Gods betrokkenheid voor de armsten onder de armen (Homilie, 4 september 2016).

Moeder Teresa helpt ons te begrijpen dat het enige criterium voor ons handelen de onzelfzuchtige liefde voor elke mens is, ongeacht taal, cultuur, etnische achtergrond of religie. Haar voorbeeld blijft ons gidsen om horizons van vreugde en hoop te openen voor al wie nood heeft aan begrip en tedere liefde, vooral voor wie lijdt.

Edelmoedigheid is het zuurdeeg in de inzet van de vrijwilligers die zo belangrijk zijn in de gezondheidszorg en die op zo'n aanstekelijke manier de spiritualiteit van de barmhartige Samaritaan belichamen. Ik wil alle vrijwilligersorganisaties die betrokken zijn bij het vervoer en de begeleiding van patiënten, en al wie actief zijn in het organiseren van bloed-, weefsel- en orgaandonatie van harte danken en bemoedigen. Een bijzondere sector waarin uw aanwezigheid de zorg en bekommernis van de Kerk uitdrukt, is die van de verdediging van de rechten van zieken, vooral dan van wie getroffen wordt door ziektes die speciale zorgen vereisen. En ik wil zeker de vrijwilligers vermelden die zich verdienstelijk maken op het vlak van sensibilisering en preventie. Uw diensten zijn van het allergrootste belang binnen de structuren van de gezondheids- en thuiszorg: dat gaat van medische hulp tot geestelijke ondersteuning. Veel mensen die ziek, alleenstaand, bejaard, psychisch of motorisch beperkt zijn, varen er wel bij. Mag ik bij u aandringen om vol te houden een teken van Christus' aanwezigheid te zijn in een zo geseculariseerde wereld? De vrijwilliger is een onbaatzuchtige vriend aan wie mensen hun gedachten en gevoelens kunnen toevertrouwen; door te luisteren naar de patiënt maken vrijwilligers het voor de zieke mogelijk om zich van passief zorgobject te ontpoppen tot een actieve deelnemer in een relatie van wederkerigheid die de hoop kan terugvinden en het geloof in de slaagkansen van een verdere behandeling vergroot. Vrijwilligerswerk gaat over waarden, gedrag en levensstijlen die geboren worden vanuit een diep verlangen naar edelmoedigheid. Het is bovendien een manier om gezondheidszorg menselijker te maken.

Die geest van edelmoedigheid zou vooral de katholieke gezondheidsinstellingen moeten kunnen inspireren. Zij worden immers verondersteld om gedreven te worden door de evangelische logica, zowel in de meest ontwikkelde regio's als in de meest achtergestelde gebieden in de wereld. Katholieke instellingen zijn geroepen om een voorbeeld te zijn van zelfverloochening, edelmoedigheid en solidariteit als antwoord op de mentaliteit van winstbejag ten koste van alles, van het geven om te kunnen nemen en van uitbuiting die zich van mensen niets aantrekt.

Ik dring er bij ieder van u, op elk niveau, op aan om de cultuur van edelmoedigheid en zelfgave, die onontbeerlijk is om het te kunnen halen van de cultuur van winst en verspilling, te bevorderen. Katholieke zorginstellingen mogen niet in de val lopen van het simpelweg runnen van een bedrijf; ze moeten zich meer bekommeren om de zorg voor mensen dan om de winst. We weten allemaal dat gezondheid relationeel is, afhankelijk is van de interactie met andere mensen en vertrouwen, vriendschap en solidariteit vereist. Het is een schat waarvan we pas ten volle kunnen genieten als we het delen. De vreugde van het edelmoedige geven is de barometer voor de gezondheid van een christen.

Ik vertrouw u allen toe aan Maria, *Salus infirmorum* (Heil van de zieken). Moge zij ons helpen om de gaven die wij hebben ontvangen te delen in de geest van dialoog en wederzijdse aanvaarding, om te leven als broers en zussen, attent te zijn voor elkaars noden, om te geven met een vrijgevig hart en de vreugde van de onbaatzuchtige dienstbaarheid. Ik verzeker u dat ik dicht bij u allen ben in gebed, in alle genegenheid, en ik zend u van ganser harte mijn apostolische zegen.

Vaticaan, 25 november 2018, hoogfeest van Christus, Koning van het Heelal

Franciscus

© Copyright - Libreria Editrice Vaticana

Vertaling: IPID, persdienst van de Bisschoppenconferentie van België